

SERIKON

La Pazzia senile –

Den senila galenskapen

NVNC VERO ANNO ÆTATIS SVÆ XXXXVI.

MDCXIII.

Madrikalkomedi av Adriano Banchieri (1598) med Serikon.

Madrigalkomedi var en musikdramatisk genre som förekom parallellt med de första operorna, men som gradvis blev undanträngd på grund av operans allt större popularitet. Figurerna i madrigalkomedi-genren är hämtade från commedia dell'arte, den folkliga torg-teaterform som frodades i Italien under karnevalerna, och som sedan spreds till övriga Europa. Vi möter den gamle köpmannen Pantalone och hans unga vackra dotter Doralice. I hemlighet träffar dottern den likaledes unge Fulvio, något som Burattino – Pantalones betjänt – har upptäckt. När Pantalone får reda på detta uppstår den senila galenskapen: Han bestämmer sig för att gifta bort sin dotter med sin gode vän Doktor Graziano. Doktor Graziano har studerat för mycket – han kan många saker men är inte så klok – och hänger sig åt livets två stora orala njutningar: mat och konversation. Samtidigt är Pantalone förälskad i Lauretta – en kvinna med tjockhudad näsa och stor livserfarenhet – men hans kärlek är inte besvarad... Hur detta ska sluta får man se om man kommer på denna lunchföreställning i den bisarra humorn och senila galenskapens tecken.

Tuvalisa Rangström - regi

Pia Davidson - scenografi/dekor

Karin Modigh - pantomim, koreografi

Per Buhre - pantomim, sång och violin

Ingeborg Dalheim - sång, pantomim

Daniel Ralphsson - sång

Karl Peter Eriksson - sång

Helen Roberts - blockflöjter, sinka

Emelie Roos - blockflöjter

Daniel Stighäll - trombon, konstnärlig ledning

Dohyo Sol - luta, teorb, barockgitarr

Gilbert Martinez - cembalo

I. L'autore per introduzione.

Questa estate per bizzaria
e passar malinconia,
per fuggir i caldi estivi
che per l'ozio son nocivi,
secondando il mio parere
ho composto per piacere
con dolcissimi concerti
questi miei ragionamenti.

2. Preparamenti di Ninfe e Pastori

PRIMO.

Tre vezzosette Ninfe e tre Pastori
le voci sue temprando in dolci accenti
givan lieti e contenti
cantando a gara i lor novelli amori.

SECONDO.

E giunti a una bell'ombra in colle ameno
dove i cristalli d'un corrente rio
faceano mormorio,
ciascun sua Ninfa allor si pose al seno.

TERZO.

E quale a l'olmo vite avitichiando
l'un l'altro in cari amplessi e dolci baci
diceva: I' moro, taci.
E così tutti ne morir baciando
qual vite all'Olmo che va avidcl'u'ando.

3. Primo intermedio di spazza camini

O là, bella brigada!
Nu sem spazzacami
vegnud dalla vallada
dov nass i bun fachi.
Nu sgurarem e fregarem
coi furegù i vos canù
e farem prest, però con quest
sia parechià formai e pà.
E tutto quest farem per un carli

I. Introduktion av författaren

I denna sommar, för nöjes skull,
och för att undgå melankoli,
för att fly sommarens bedövande värme
som ger upphov till lathet,
i mitt tycke
har jag med nöje komponerat,
med de ljuvaste harmonier,
dessa mina betraktelser.

2. Förberedelser av Nymfer och Herdar

DEL 1:

tre glada Nymfer och tre Herdar
stämmer upp sina röster med ljuva toner
unga, muntra och glada,
de sjunger ikapp om sina nya kärlekar.

DEL 2:

De kommer till en ljuvlig skugga på en
behaglig kulle
där den kristallklara, porlande bäcken
väser och mumlar,
varje nymf lägger sig ned på bröstet.

DEL 3:

Och där vinrankan snor sig om ekträdet
i öm omfamning och med ljuva kyssar säger
den ene till den andre: Jag dör, var stilla.
Och så dog de medan de kysstes
denna vinranka och detta ekträ som
omfamnade varandra.

3. Första intermediet med skorstensfejare

Hej ho, se vilket stiligst sällskap!
Vi är skorstensfejare
och kommer från dalen
där det käcka folket kommer från.
Vi fuskar och bedrar
med hetta i era skorstenar
vi gör det snabbt, men med detta
är det rikligt och rättvist.
Och allt detta gör vårt stiliga sällskap av
skorstensfejare.

bella brigada sem spazzacami.

4. Prologo recitato da l'Umor bizzarro.

Buon giorno spettatori,
qui son venuto fuori
alla vostra presenza
per farvi riverenza.
Sapete voi ch'io sia?
A non vi dir bugia
io son l'Umor bizzarro,
che amazzo, squarto e sbarro
oche, torte e presciutti.
Però silenzio tutti,
che veggio Pantalone in atto umile
per dar principio alla PAZZIA SENILE.

4. Prolog reciterad av Den Bisarra Humorn

Goddag kära åskådare,
Här har jag kommit
för att buga inför Er
Vet ni kanske vem jag är?
Jag vill inte ljuga för Er,
Jag är den Bisarra Humorn,
som slår ihjäl, delar och begraver
gäss, tårtor och skinkor.
Men, var tysta allesammans,
För gamle Pantalone kommer med angeläget
ärende
För att påbörja den SENILA
GALENSKAPEN.

ATTO PRIMO, SCENA PRIMA.

5. Pantalone solo

Povero Pantalon,
Lauretta xé cason
che no magno boccon
più che me sappia bon.
Per che?

Co magno, bevo, dormo, fin co cago,
Lauretta del to amor son inbriago.

SCENA SECONDA.

6. Pantalone e Burattino

P. Burattin, Burattin,
estu ti, Burattin?

B. Sagnur si, sagnur si,
a son childò, messir.

P. Che distu Burattin, che fa mia fia?

B. Messir, a dirv'ol vira, [P. Che?]
a senti l'otra sira [P. Che cosa?]
alle sett or de nott, [An?]
ma no poss dir vergott.

P. Ah, pezzo de poltron,
se mi chiappo un baston! [B. Ah, messir!]
Su presto, dimme el tutto.

B. Senti un om con un laùto
che coi man ol lo sonava
e dentr'ol ghe cantava
con certe tiradine
che se fa alle pedroline.

P. E ben, che voster dir?

B. Ascolté pur, messir:
Doralizz vegn'al balcu', [P. Ben sì, bon to.]
al'or ol compagnù
lassò stà de sonà
e scomenzò a zanzà.

P. Ben, che sentistu dir?

B. Lasséme pur fornir.
I diseva ben mio, ben mio,
datemi un bacio, anch'io.

P. Ah, fia d'un poltron!

B. Messir, tutt voster son!

P. Voio trovar Grazian
che'l ghe tocca la man.

FÖRSTA AKTEN, SCEN I

5. Pantalone solo

Stackars Pantalone,
Lauretta är anledningen
till att jag inte äter,
att inget smakar.
Varför?

Om jag så äter, dricker, sover, även när jag
skiter, Lauretta, så är jag fångad av
kärlek till dig.

SCEN 2

6. Pantalone och Burattino

P. Burattin,
Är du där Burattin?

B. Ja, Herre, ja, Herre,
det är jag monsieur.

P. Vad säger du Burattin, vad gör min
dotter?

B. Monsieur, jag säger Dig sanningen,
(P. Vad?)
vad jag har hört av den andre herren
(P. Vad står på?)

i nattens sjunde timma,
men jag kan inte berätta om denna skam.

P. Ah, vilken bandit,
om jag ändå fick fatt på en käpp!
(B. Ah, monsieur)
Så – kvickt! – berätta allt för mig.

B. Hör du en man som med en luta
som spelar med händerna
och sjunger med halsen
med sådana utsmyckningar
som man sjunger för unga flickor.

P. Gott, vad kan du säga mer?

B. Lyssna endast, monsieur:
Doralice kom ut på balkongen
(P. Gott så.)

och han ackompanjerade
och slutar att spela
och börjar dansa.

P. Gott, vad hörde du då?

B. Låt mig nu bli färdig.
Han sade, min kära, min kära,
giv mig en kyss.

P. Ah, en sån slyngel!

B. Monsieur, jag är helt på Er sida!

P. Jag ska hämta Graziano
som kan ta hennes hand.

SCENA TERZA.

7. Doralice sola

Misera che farai, di Doralice,
che farai, infelice?
Ahi, dolor infinito,
con questi orecchi tuoi pur hai sentito
che tuo padre insensato
a quel Dottor Grazian t'ha maritato.
Ma non fia ver che Doralice sia
d'altri che di te Fulvio anima mia.

SCENA QUARTA.

8. Graziano e Pantalone

G. Sassad al ben strupiado,
messier Piantalimon.
P. E vu ben bastonao,
Dottor Pianta navon.
G. Sidi più d'upill'azion
de darne D'or la radice per muiér?
P. Moia, moia, digo d'arzeno el ravanelo.
Doralice mia fia ve la prometto.
G. Mi vo in brudetto.
P. Ve la prometto.
G. Mi vo in brudetto.
Mo che Lucrezia me sent al cor.
P. Mo che bestiazza vu se', Dottor.
G. A' vuoi andar
e far cumprar
una gallana e du pugn in ti dent
e far alla spinosa un president.

P. Sì, e digo un podestà.
Vu volì dir
col vostro dir
una gollana e un paro de pendenti,
vita per una forca i fornimenti.
G. Barbon, barbon msiersì, io m'intinzidi.
P. Al naso quel barbon, sì che v'intendo,
orsu' Dottor, andé, me raccomando.
G. A' vagh caminand, caminand, caminand.

SCEN 3

7. Doralice sola

Du eländige, vad gör du med Doralice, som
blir så olycklig?
Ahi, oändliga smärta,
med dessa öron har du hört
att din far utan tanke
har gift bort dig med Doktor Graziano.
Men är det inte sant att Doralice
ej älskar någon annan än Fulvio, min själ.

SCEN 4

8. Graziano och Pantalone

G. För lite och för mycket fördärvar allt,
monsieur Piantalimone (Citronplanta)
P. Och du vill gärna slå till,
Doktor Raps-Planta.
G. Det är väl det
jag ska gå till roten med
P. Jag säger då det, vid den ”brinnande rädi-
san” (ett talessätt),
Doralice är min dotter och jag
lovar dig henne.
G. Jag svämmas över av glädje.
P. Du har mitt ord.
G. Jag svämmas över av glädje.
Men jag hoppas Lucrezia (en annan be-
kantskap...) behåller mig vid sitt hjärta.
P. Men vad för slags best är ni Doktor,
G. Jag ska gå
för att köpa en höna (*gallana*) och två
knytnävsslag på tänderna (*pugn in ti dent*)
och göra det besvärligt (*spinosa*) för en
chef (*president*).
(*Han menar: ett halssmycke (collana) och
ett örhänge (pendenti) att ge till min brud
(sposa) som present (presente)*)
P. Ja, och jag meddelar borgmästaren.
Du säger det på ditt sätt,
ett halssmycke och ett par örhängen,
samt utrustning för äktenskapets
exekution.
G. Slyngel, slyngel min herre,
jag ska skynda mig
P. Jag nosar mig till slyngeln, ja jag hör dig,
Kom nu, ge dig iväg Doktorn, gå, jag ber
Er.
G. Iväg, skynda, skynda...

9. Bando della Sabadina

Udite tutti quanti
trista novella amanti.
Tan ta ra ra trun tara.
È gito il' bando, pena la schiavina
a chi guarda la Sabadina.
Fa la la la Ia la la.

Amanti ogn'un si guardi
al non pentir'si tardi.
Tan ta ra ra trun tara.
Che s'è intimato pena la cantina
a chi va dalla Sabadina.
Fa la la la la la la.

ATTO SECONDO, SCENA PRIMA.

10. Proposta di Fulvio alla sua amata Doralice

Ditemi in cortesia
Doralice, anima mia,
a che dar tante pene a questo core
col prender per marito quel Dottore?

SCENA SECONDA.

11. Risposta di Doralice

Deh Fulvio, anima mia,
non sarebbe gran pazzia
che Doralice avesse quel Dottore,
se voi sete mio sposo e mio signore?

SCENA TERZA.

12. Il Dottor Graziano sonando un chittarino e cantando

Trinc tin tin tin tin tronc.
Doralice mia bella,
ascolta un poch una canzon novella,
ch'al to Dottor Grazian la vol cantar
e con al chittarin la vol sunar.

Trinc tin tin tin tin tronc.
Mi son addotorade
in una terra dentr'una cittade
e ho tegnù tre bott confusion
e sempr'ho fatt onor al mié saion.
A Padova e Bulogna
cinqu'ann ho lett senza una vergogna

9. Håxans tillkännagivelse

Hör, lyssna här allesammans
tråkiga nyheter, ni älskande.
Tan ta ra ra trun tara.
Tillkännagivelsen är ute, domen över kärle-
kens slav,
för var och en som beaktar Håxan.
Fa la la la la la

Ni älskande, se på er själva,
så ni inte ångrar er för sent.
Tan ta ra ra trun tara.
De blir straffade i de djupaste källarvalven,
de som går till Håxan.
Fa la la la la la

ANDRA AKTEN, SCEN 1

10. Fulvios klagan till hans älskade Doralice

Säg mig vänligast
Doralice, min älskade
varför vill du skada detta hjärta
med att ta Doktorn till din man?

SCEN 2

11. Doralices svar

Ack, Fulvio, min älskade,
vore det inte galenskap
att Doralice gifte sig med denna Doktor
om du nu redan är mitt hjärtas man?

SCEN 3

12. Doktor Graziano spelar på en liten gitarr och sjunger

Trinc tin tin tin tin tronc.
Doralice min vackra, min sköna
lyssna lite till en ny sång,
som Doktor Graziano ska sjunga för dig
och spela på gitarr.

Trinc tin tin tin tin tronc.
Jag tog min doktorsexamen
på landet i en liten by
och jag har hållit ordning på många uppgifter
och jag har alltid utfört mitt yrke väl.
I Padova och i Bologna
har jag studerat i fem år utan att klaga

e s'ho Aristotl tutt in tal cervel,
Piatton, Bartol e Bald con el Iavel.

Trinc tin tin tin tin tin tronc.
Si che Doralizzina
a' vuò te sippi la mia fandesina,
però famm al to spos ch'a' t'ho portà
una gullana d'or e du cotà.
Trinc tin tin un' tin tin tronc.

FINE DEL SECONDO ATTO.

13. Terzo intermedio, sopra la morte d'un grillo

Ahimè come farò
che più non sentirò
la notte il car diporto
poi che il mio grillo è morto?
Ahi, destin maledetto, iniquo e rio,
perché non moro come il grillo anch'io?

ATTO TERZO, SCENA PRIMA.

14. Pantalone e Lauretta in dialogo

P. Lauretta viso d'oro,
no védistu che moro?
Però fatte al balcon
e scolta Pantalon.

L. Chi chiama la Lauretta
o la' con tanta fretta?
Vechietto ti xé ti,
che vostu mo da mi?

P. Vorave, cara fia,
che per to cortesia
ti donasse un basin
al to Pantaloncìn.

L. Basarte no go voia,
ti xé bavoso, moia!
Però non ghe pensar,
che non te voi basar.

P. Co diavol, mi bavoso?
L. Vardé che bel moroso!
P. Furfanta, questo a mi?
L. Camina via da qui.

och jag kan Aristoteles utantill i huvudet
Platon, Bartol och Iavel

Trinc tin tin tin tin tin tronc.
Ja, den lilla Doralice
är min stora fascination,
gör mig till din äkta man,
för jag har tagit med
ett halssmycke av guld och två örhängen
Trinc tin tin tin tin tin tronc.

SLUT PÅ AKT 2.

13. Tredje intermediet, över en syrsas död

Ack, vad ska jag göra,
jag orkar inte höra mer
likvagnen som kör om natten
varför är min syrsa död?
Ack, förbannade öde, orättvist och
oföränderligt
Varför dör inte jag också, som en syrsa?

TREDJE AKTEN, SCEN I

14. Pantalone och Lauretta i dialog

P. Lauretta med ansiktet av guld,
ser du icke att jag dör?
Gå upp på balkongen
och lyssna till Pantalone.

L. Vem kallar på Lauretta
vem har så bråttom
Du gamle, är det du?
Vad har du att säga mig?

P. Jag vill gärna, du kära,
att du vill vara så söt
att ge en kyss
till din lille Pantaloncìn.

L. Håll dig undan, gå härifrån,
du är skäggig, gå och dö!
Du kan glömma
att jag vill komma ned till dig.

P. Vad fan – är jag skäggig?
L. Stick iväg, du svartmuskige!
P. Din skurk, säger du detta till mig?
L. Gå bort härifrån.

P. Carogna, te n'incago!
L. Vecchiazzo, te la lago!
P. Aspetta, voio andar a farte bastonar.

SCENA SECONDA.

15. Pantalón solo

Pantalón che vòstu far?
La Lauretta t'ha soiao.
Mi che son inbertonao
gnao bao, gnao bao,
senza essa non voi star.
Pantalón che vòstu far?

SCENA TERZA E ULTIMA.

16. Licenza data dall'Umor bizzarro

Cortesi spettatori,
qui son tornato fuori
per dirvi che Graziano
ha speso il tempo in vano.
Il vecchio Pantalone
ha fatto un gran fallone,
ma Fulvio sol felice
sposato ha Doralice.
In tanto i' vo' partire
per non ve infastidire.
Fatte allegrezza doppo mia partenza,
son tutto vostro, a voi fo riverenza.

17. Canzon della Violina

L'altra sera essendo in piazza
vidi in banco una ragazza
con un certo zarratano
ch'avea un Zane e un Graziano
quai diceano belle botte
e vendevano ballotte.
Ma per dar trattenimento
la ragazza un tal concerto
cominciò con grande ardire.

E di quala vogliamo dire? ù, ù.
E diremmo della Violina,
fa lun li lun la.

Che suo padre un dì gli disse: ù, ù,
di volergli dar un bel marito,
fa lun li lun la.

P. Kärriing, jag skiter på dig!
L. Din äckliga gamling, jag kissar på dig!
P. Vänta du bara, jag ska ge dig stryk!

SCEN 2

15. Pantalone solo

Pantalone, vad ska du ta dig till?
Lauretta har
försädat dig
gnao bao, gnao bao,
utan henne kan jag inte leva
Pantalone, vad ska du ta dig till?

TREDJE OCH SISTA SCENEN

16. Sammanfattning givet av Den Bisarra Humorn

Ärade åskådare,
här är jag nu igen
för att berätta för er att Graziano
har förspilt sin tid förgäves.
Den gamle Pantalone
har gjort en jättetabbe,
men Fulvio är lycklig
har gift sig med Doralice.
Därmed ska jag nu lämna Er
för att inte göra mer skada.
Ha det gott efter min avresa
Till Er tjänst, bugar jag mig nu.

17. Violinens sång

Här om kvällen då jag var på piazzan
såg jag en flicka på bänken
med en viss typ
där var en Zane och en Graziano
där visade de vackra fat
och sålde kastanjer
Men för att roa
och göra flickan glad
började jag med stort mod

Och om vad vill vi berätta? ù, ù.
Vi berättar om Violina (flicknamn)
fa lun li lun la.

Att hennes far en dag sade till henne: ù, ù.
Att han ville ge henne en god man,
fa lun li lun la.

Le rispose la Violina: ù, ù,
che marito mi volete dare?
fa lun li lun la.

Vi daremmo il Dottor Graziano, ù, ù,
che gl'è vechio molto litterato,
fa lun li lun la.

Non lo voglio, padre mio bello, ù, ù,
quel vechiazzo tutto puzzolente,
fa lun li lun la.

Chi volete voi per marito, ù, ù,
Violina figlia mia galante?
fa lun li lun la.

Padre mio, un bel giovinetto, ù, ù,
che sia bello e mi dia diletto,
fa lun li lun la.

Vi daremmo un bel giovinetto, ù, ù,
che sia bello e vi dia diletto,
fa lun li lun la.

Mo che rider, mo che rider, ha, ha, ha.

Violina svarade honom: ù, ù.
Vilken man vill du ge mig?
fa lun li lun la.

Jag giver dig Doktor Graziano: ù, ù.
som är gammal och mycket lärd
fa lun li lun la.

Jag vill inte, min gode far: ù, ù.
den gamle han stinker
fa lun li lun la.

Vem vill du ha till man: ù, ù.
Violina min galanta dotter?
fa lun...

Min far, en trevlig ung man: ù, ù.
som är vacker och som gläder mig
fa lun...

Jag ger dig en trevlig ung man: ù, ù.
som är vacker och som ska glädja dig,
fa lun...

Så roligt, så komiskt, ha, ha, ha!

Med stöd från

Göteborgs
Stad

Trollhättans Stad

Svenska kyrkan
TROLLHÄTTAN

TROLLHÄTTANS TIDIG MUSIK- DAGAR 2017

NOLL VECKOR PÅ SVENSKTOPPEN